

В той зимовий чудовий день, 15 лютого, ми пройшли засніженими дорогами до місця їх останнього спочинку. Дивилися з пам'ятників на нас хлопці, молоді, здорові, повні сил і енергії, такі, якими їх проводжали до війська. І ніхто з них не знав і навіть не відав, що замість звичайних армійських навчань, буденної служби, яка випадає більшості з нас, попереду буде пекло, попереду буде справжня війна, кров і сльози, незвідані досі гори і зовсім не холості постріли. На тих гірських дорогах палатимуть БТРи і бензовози, на мінах і фугасах підриватимуться танки і БМП, з висот вестимуть прицільний вогонь моджахеди. Закон війни: не ти його, так він тебе...

... Перша звістка чорною пулікою шуганула в район у квітні 1980-го. Епіцентром афганських подій став Бабин. З далекого Джелалабада сюди привезли Віктора Штукуну. В цинковій труні. 7 квітня під час однієї з операцій, яку проводив штурмово-десантний підрозділ, Віктор впав, скопений кулями. Не допомогла і перев'язка, яку зробив йому санінструктор Володя Черв'як...

— Ех і хлопець був, високий зростом, здоровий! — змахе сльозу батько Василь Миколайович, заглядаючи в грубку, де горить вогонь.

А ще показує фотокартку. Ось стоять вони поруч — Віталій Штукун і Олександр Аврамчук, в першому ряду — Віктор Осовський. Цей знімок зроблений перед Афганом. Але доля розпорядилася так, що всі троє попадуть в Джелалабад, в одну штурмово-десантну роту. Штукун загине.

Пройдуть роки...

— Оце економлю паливо, — бідкається батько Віталія. — Купив тонну вугілля за 7 мільйонів карбованців і якийсь треба дотягнути до весни...

— Звернулися б до Аврамчука, допоміг би! — каже голова районної ради воїнів-інтернаціоналістів Вячеслав Заїка.

— Та звертався...

... Ех, Сапа, Сапа!.. Шановний голово Бабинської сільської Ради! Ви ж разом були з Віталієм...

... Заметене майківське кладо-

вище. Ліг на могилу Олександра Стаховича Коробчука вінок. Дивиться на нас міцний хлопчина у десантній формі. І дати:»1.X.1960 р.—3.12.1980 р.» Ледь перескочило за двадцять. І знову звідти — з Джелалабада...

Давно вже виплакала мати, Любов Олександрівна, свої сльози. Живе одна на окраїні Майкова. Сутужно, як і всім престарілим. Правда, дякує КСП, що дали безплатно жому. А сьогодні військомом пообіцяв, що виділять ще два з половиною складометри дров...

Простіть нас, хлопці!

... «5 червня 1981 року колона автомобілів під охороною кількох БТРів здійснювала черговий марш з метою доставити продукти, боєприпаси для воїнів, які охороняли дорогу Кабул—Джелалабад. За прицелом одного з БТРів знаходився Ваш син Олександр.

В районі населеного пункту Тога-мунда колона потрапила в засаду. З початком бою Олександр вів вогонь з кулеметів свого БТРа, прикриваючи вогнем дії інших солдатів. В один з моментів БТР, в якому знаходився Сапа, був підбитий пострілом з гранатомета. Сам Олександр від одержаних тяжких ран помер на полі бою.

Для супроводження тіла Вашого сина направляється рядовий Жуковський Віктор, який також брав участь у тому бою і був поранений.

За мужність і героїзм, проявлені при наданні інтернаціональної допомоги народу Афганістану, Олександр Петрович Євтушенко нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

Командир полку підполковник Махмудов.

7 червня 1981 року».

13 червня Сапка хоронила у Вільгорі. Збереглися знімки. Є альбом. Щоправда, деякі фотографії відсутні, але написи красномовно свідчать про все. «Внизу дорога, яку охороняли. На цій дорозі загинув Сапа. Прямо дорога веде на Джелалабад», «Вид з опорного пункту на річку». А ось цей знімок, який ми друкуємо, доармійський. Таким був Сапка Євтушенко.

Перше потрясіння, яке пережила тоді мати Сапка, Любов Варфо-

ломівна, дається їй взнаки і зараз. На батька, Петра Володимировича, лягло немало господарських клопотів.

... "Рідненький сину, брате наш, Тобі лиш двадцятин.
Ти впав, як той сухий листок,
Повік будеш лежати".

Ці слова викарбувані на пам'ятнику Миколи Дмитровича Дацюка. Він загинув 19 травня 1985 року шівроку не доживши до 20-річчя. Посмертно нагороджений орденом Червоної Зірки...

... "Зараз стоїмо завантаженими, ідемо на Файзабад. Це там, де служить Іван з Гошці. Будемо виводити їх підрозділ. А вже потім готуватимемося додому. Василь і Ляонька також ідуть на Файзабад. Якщо підрозділ, де служить Іван, поставлять біля нашого, то додому вертатимемося разом.

28 червня 1988 року".

Це був останній лист до батьків Віталія Васильовича Климчука з Бочаниці. І остання жертва афганської війни у нашому районі. 2 липня 1988 року він загинув під час рейсу Файзабад—Кундуз. А ще я пам'ятаю той

скорботний день його похорон, коли в післяобідню пору над селом з явилася чорна хмара і полило дощем. Плакало небо...

— Золотий був хлопець! — крізь сльози видавлює над могилою батько Василь Харитонович.

Чотирнадцятого березня йому виповнюється 28 років. Точніше, виповнилося б...

Ми, райвійськком Ю.С.Паншин, офіцери І.М.Одинець (також служив у Джелалабаді) і В.І.Диплюк, голова районної ради воїнів-інтернаціоналістів Вячеслав Заїка та автор цих рядків, побували 15 лютого на всіх могилах тих, хто загинув в Афганістані, де поклали вінки, у їх батьків, яким вручили грошову допомогу (по нинішніх мірках невелику), оголосили, які вони одержать пільги від господарств. Це, звичайно, небагато. Але що вдієш — такий важкий час, скрута кругом.

... Дивляться на нас з пам'ятників юначі обличчя. Щирі, привітні погляди. Дійсно, цвіт землі. Їм би ще жити і жити, кохати, доглядати своїх немолодих батьків, допомагати їм, рости діток. Але... Їм випала інша доля.

Простіть нас, хлопці! Простіть, що пишемо про вас у минулому часі.

Євген ЛАНОВЕЦЬ.